

ՄԱՌԻԹԵՄԱՆԴԱԿ

ՀԱՐԱՐԱԿԱՆ

30 ՓԱՐԱ

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԱԶԳԱՅԵՆ

ՓԱՐԱ 30

ՍՈՒՐՀԱՆԳԱԿԻ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Շրջանին դիմել է Պոլսոյ համար 40 դահեկան, կանխիկ :
Կիսաշրջանը՝ 26 թերթ 20 դահեկան : Հատը 30 փարայ :
Գաւառացի համար շրջանին դիմել է թղթատարի ծախքով
48, կիսաշրջանը 26 դահեկան :

Ծանուցման տուրը 2 դահեկան : Անվճար նամակ չ'ընդուն-
ւիր : 2ի հրատարակուած դրութիւնը՝ կողմն տրուելի :
Նամակ եւ դրութիւնը ուղղել՝
առ Տիրան Գ. Գալստիան
Պատրւելի ճանապարհով Քիթուպանէի Պաշտօնի թիւ 62

ՔԵՐ 11 Գ. ՏԱՔԵ

1888

ՇԱԲԱԹ 3 ՍԵՊՏԵՄ.

ՕԳՆԵՆԻՔ ԱԶԳ. ՀԻՄՆԵՂԱՆՈՅԻ

Ամեն մարդաբանի, ամեն գաւառի եւ նոյն իսկ ա-
մեն գիւղի մէջ տարբեր հասարակութեան մը գոյութիւ-
նը կամ անոր գոյութեան մէջ ունեցած յառաջընթացու-
թիւնը կամ յետաձայնութիւնը, անշուշտ առաջին ան-
գամ, միմիայն անոր կրթական, կրօնային եւ բարեգործա-
կան հաստատութեանց արտաքին երևոյթի կարելի է գու-
շակել. դժբաղդաբար, ցաւ ի սիրտ կը խոստովանինք թէ
Մարաքաղաքի մէջ կառուցեալ մեր Ազգ. հաստատու-
թիւնը այնքան աննշան եւ այնքան անշուք վիճակի մը
մէջ կը գտնուին, որոց համար հայ մը կը պարտաւորի ա-
մենայն ու կարմրիլ օտարաց առջեւ. կը հարցնենք, ո՞ր հայն
է որ պարծանօք ու համարձակօրէն կարենայ օտար մը
առջնորդել այդ խարխուլ հաստատութիւններն : Երբ քիչ
մը անդին՝ մեզի՛ք կէս դար ետք արթնցող Յոյն եւ Հրէայ
հասարակութիւնք պանծանօք կը խորխորան իրենց հոյա-
կալ վարժարաններով, եկեղեցիներով, հիւանդանոցնե-
րով, պաշտօնատեղիներով, եւ այլ կարևոր հաստատու-
թեամբք, միթէ 400 տարիէ ի վեր Մարաքաղաքի մէջ
կարևոր հասարակութիւնն համարող հայերու համար
անախախտ վիճակ մը չէ՞ այս, եւ արդիւնք միայն
մեր անապրելիութեան եւ արդիւնք նախանձախնդրու-
թեան ողի ջունքնալու :

Ինչպէս Ազգ. լրագրիւններ, նոյնպէս եւ մեք բարեբաղ-
դութիւն ունեցանք վերջին օրերս խնդութեամբ աւե-
տել վերաշինելի Ազգ. Հիւանդանոցին հիմնարկութեան
ձեռնարկութիւնն, զոր քանի տարիէ ի վեր յայտած էր
ազնուաշուք Միքայէլ Լ. Ֆ. Յակոբեան, ժամանակիս ան-
գլխական հայ բարերարն ի Պոլս, ինքնաւօժար նուի-
րելով իւր անձնական քանկէն 4 հազար ոսկիէ աւելի
պատկառելի դուամար մը :

Անուրանալի է որ Միքայէլ Լ. Ֆ. Յակոբեանի սոյն ազ-
գաշան եւ յանդուգն ձեռնարկին արդիւնաւորման եւ յա-
ջորդական առաւել ուժ տուին իւրեանց հանրամասնօթ եւ
սովորական առատաձեռնութեամբ, վսեմ. Արիւ Լ. Ֆ. Ռու-
ճեան, Պատրիկ Լ. Ֆ. Կիւլպէնքեան, Եսայեան, Կիւմուշ-
կէլտան եւ այլ մի քանի նշանուոր ու բարձրաստիճան ազ-
գայինք, եւ այսօր գոհութեամբ կը յայտարարենք թէ ի
շնորհս այդ մեծազգի բարերաց երանգաւ անհղիւթեան,
սոյն դժութեան յարկին վերաշինութեան ծախուց դու-
մարին զրնթէ կէսն ապահովուած է :

Սակայն պէտք է գիտնալ թէ Ս. Փրկչեան ազգային
Հիւանդանոցն թէ եւ մայրաքաղաքի մէջ կը գտնուի, բայց
անոր օգուտներն միմիայն մայրաքաղաքի ազգայինք չեն որ
վայելէր, այլ առաւել դաւառացի պանդուխտ ազգայինք
են որ այդ դժութեան յարկին ներքեւ կը պատապարտուին
ու խնամք կը գտնեն : Կետեւարար ո՞չ ապաքէն պարտա-
ւոր են նաեւ դաւառացիք մասնակցել անոր շինութեան ծա-
խուց, ո՞չ ապաքէն ամեն գաւառ ոլորի աշխատի հանդա-
նակութիւններ բանալ այդ Գլխութեան Տաճարն վերա-
կանգնելու եւ այդու մեր դժբաղդ եղբարց ու հայրենակ-
ցած վերջին բնակարանն, որ այսօր թէ եւ ոնոնց է՛ն սակայն
վաղը կրնայ նաեւ մերը ըլլալ այս անցաւոր ու յեղցեղուկ
աշխարհի մէջ, յարգարեւորովն Տաճ. Աստուծոյ :

Ահա՛ դուրծ եւ անա՛ ժամ մեր բարեյօժարութիւնն ու
ազգասիրութիւնը յայտնելու : Ջերմապէս կը ջաննարա-

րենք մեր ամեն կարգի ազգայնոց միասիրտ եւ մրակամ աշխատիլ, իւրաքանչիւր ոք կարողութեան ներածին չափ իւր վաքրիկ լուծայն տալ. օգտակար ըլլալու միջոցներ չեն պակսիր մեզ, զի երբ հարուստք իրենց դրամով կը նպաստեն, անդին աղքատն ալ իւր պարապոյ օրերուն մէջ կրնայ իւր բազուկներու աշխատութիւնն նուիրելով միեւնոյն պարտքը հատուցած ըլլալ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ Ազգ. Ժէղովը գումարեցաւ ի Մայր եկեղեցի, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Տեղապահ Սրբազանի եւ ատենապետութեամբ Մեծ. Տօքթ. Թիւրեքեան էֆէնտիի: Չորս եկեղեցական երեսփոխանաց ինչպէս եւ Գառը զիւղի, Սամաթիոյ, Օրթազիւղի եւ Գումգարուի նորընտիր աշխարհական երեսփոխանաց ընտրութիւնքը վաւերանալէ ետքը ժամը 9ին նիստը վերջացաւ, յաջորդ նիստը ութ օրէն գումարելու որոշմամբ: Յաջորդ նստի օրակարգն է ընտրութիւն Պատրիարքի:

Առաջին սենեկապետ Օսման պէյ Պէշիկթաշի Թաղ. Խորհրդոյ գրած լինելով թէ Պէշիկթաշի գերեզմանատան արևելեան հիւսիսային կողմէն 250 կանգուն գետնի պէտք կայ Երլորդի պալատան շագնշարժ մեքենաներու համար, Թաղ. Խորհրդոյ կողմանէ այդ գիւրն հաղորդուեցաւ Պատրիարքարանի:

Կրօն. Ժողովը պատասխանած է թէ արդէն Պէշիկթաշի գերեզմանատունն ամբողջապէս նուիրուած ըլլալով վեհ. Սուլթանի անձին, մասնաւոր մաս մը նուիրելու հարկ չկար:

Կրօն. Ժողովն որոշեց այս մասին ստանալ քաղ. Ժողովոյ վսեմ: ատենապետին կարծիքն ալ. վսեմ: Սիման պէյ բոլորովին համակարծիք դատնուեցաւ Կրօն. Ժողովոյ:

Տնտեսական խորհուրդն իւր վերջին նստին մէջ նկատողութեան առաւ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ շինութեան հաշուեցոյցն եւ ճշգրտութիւնը վաւերացնելով գոհունակութիւն յայտնեց:

Անցեալները Փունջի քառորդ-դարեան խմբագիրը, իւր քառորդ դարեան մէկ խմբագրականաւը գաւառացի թղթակիցներուն յորդոր կը կարդար՝ իրեն զրկելիք յօդուածներուն մէջ անձնականութիւնը վիրաւորող պարբերութիւններ չդնել. սակայն կերևի թէ՛ նոյն ինքն քառորդ դարեան դրաց մանցը շատութեան մոռնալով իւր այլոց տուած այս խրատը, քանի մը շաբաթէ ի վեր սկսած է եկեղեցականի մը լիրբ, անպատկառ եայլն ածականները տալ, որով իւր թղթակիցք իրաւունք պիտի ունենան վաղը իրեն հարցնել թէ՛ «Ձի՛ տեսանես, զչիւղ յական եղբորդ եւ իքում ական զգերանդ ոչ նշմարես, կեղծաւոր, հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ»:

Այդ խմբագրականները կարգացողները կը հարցնեն մեզի թէ՛ արդեօք ի՞նչ է պատճառը որ Փունջ այսպէս հանդերձ փոխելու պէս չաբաթը անգամ մը իւր սկզբունքը կը փոխէ եւ երէկի գըրածը այսօր մոռնալով՝ իւր քառորդ դարեան խմբագրութեան հաւատարիմ կը մնայ:

Բոժ. — Վասն զի այն ամեն եկեղեցականներ որ բաժանորդ կը գրուին Փունջին եւ առաջին օրէն կանխիկ կը վճարեն՝ անոնց ամեն թերութիւնք անտես կը լինին նոյն իսկ ամենածանր պարագաներու մէջ:

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԵՍ ՄԸ

Յետ աւարտման Եկեղեցւոյ, նուագածութեան երգելով զկատրա Պօքասի եւ զբարչայս Գառմէնի, յուսնորդեցին զԺողովուրդն ի Տիւածիլ, ուր փափկանչին անձնաւորութիւն մի բանաստեղծի գովաբանեաց ըզհաճի ֆըշֆըշըն, զծառայութիւնս եւ զմանթարաբանութիւնս նորա այլովքն հանդերձ: Երբ այս շողոքորդաբանութիւնը վերջացաւ, պարոն մը զհանդիսականս ի ծափահարութիւն հրախրելու համար, ոտքի ելած՝ «ծափահարութիւն» ըսելու տեղ աճելէյով սիրահարութիւնն պոռաց, յայնժամ որոտածոյն ծափահարութիւն մ'էր սկսաւ, որ սիրահարաց դասուն շատ գործին եկաւ, իսկ հրաւիրող պարոնը գլուխը ծռելով՝ կամացուկ մը կծիլը դրաւ:

Նոյն սրահուն, ձեռնոցին վրայէն մատնի դնող հօփալա պարսն մը ձեռքերը իրար զարնելով՝ Տիարք եւ տիկնայք, ճաշի ժամանակը հասած է, ըստ որում ստամոքսը մեծաբառառ հաց կաղաղակէ, ըսաւ, եւ պիւֆէն ցուցնելով ի պէւֆէ՛ ի պիւֆէ՛ կրկնեց, ամենէն առաջ ինքը դէպ ի պիւֆէ վաղելով,

—Է ուրեմն պարոն կառսօն, տեսնենք պիւֆէին մէջ ի՞նչ կայ :

—Քիւֆէին մէջ մաքրուած պնակները կայ ,

—Թամամ , աղէկ կառսօն գտեր են , մենք պիւֆէ կըսենք ան քիւֆէ կը հասկնայ , ախպար , ուտելիք ի՞նչ կայ :

—Ուտելիքներուն բոլորական կայ ամա թէնճիրէնհրուն մէջ բան մը չիկայ , քիչ մը թանէլի բիւլով մնացեր էր ան ալ հիմա եղաւ հափափա՛ :

—Ի՞նչ կըսես ծօ՛ , մենք տահա նոր եկանք .

—Մենք ալ բիւթաները քիւֆէին մէջ տեղաւորելէն նոր ազատեցանք .

—Էյ , ո՞վ կերաւ .

—Մասնախումբը , որ չկրնարով տուն երթալ նստաւ կերաւ .

—Էյ հիմա ի՞նչ պիտի ընենք .

—Ի՞նչ պիտի ընէք , թող քիչմը կանուխ տավրանմիշ ըլլայիք , պախալէն քիչ մը բանիր հաց բերել տուէք կերէք .

—Միւսիւ Լէօն , դուք ալ բան մը կուգէ՞ք .

—Շնորհակալ եմ , ես հիմա բամբիշի մը հետ տաք վիճաբանութեան մը բռնուած ըլլալէս՝ զլօխս քերիւռ ժամանակ չունիմ , ո՛րը մնաց հաց ուտելու .

—Քա՛ն ճանճմ Բրտի հանճմ , սա կիւտէլի էլտիվէնին վրայէն էլմաս մատնի տնողը ի՞նչ կայ քի ապղին անդին զըբըն զըբըն կը ցատկէ :

—Պէտքէլի մատնին անոր ասոր ցուցնելու համար է :

—Աս ի՞նչ իրարանցում է հոգի , հիշ տուր օթուր չունին , ամենն ալ ասղին անդին կը վազվաւտն կոր :

—Շըխաթիմ ըլլա տէի անանկ կընեն կոր :

—Քեզի բուն մը ըսե՛մ , ես ատ մուգիգային պոմ պօմէն պան մը չի հասկցայ , ինճէ ոսղը պաշալցիր տէ՛ մտիկ ընէինք .

—Աստուծ մէ մալ ուզելուէիր , իշթէ արեւ մարը մտաւ՝ քէմէնչէն ալ տօպրակէն ելաւ .

—Գուրուկ , աս ի՞նչ լալալ ճաղալ բան է , իրենք կը լեցունէն իրենք կը խմեն կոր .

—Է՛հ , առտուընէ պերի ասղին անդին վազելէն հոգնեցան , քիչմը խմելու են քի հովահրին .

—Գա ատ մարդը ըրախիին չիչէն ծառքը կեր կայնէր ի՞նչ կըսէ կոր .

—Ճառ կը խօսի կոր .

—Ո՞ր ժամուն ճառին համար է անալ .

—Ժամու ճառ չէ , ճառ տէլի էլլող կայնող խօրաթողին համար կըսեն .

—Վո՛ւշ , էյ հիմայ ասանկ օրերով չար խօրաթելու ի՞նչ կայ քի , կըսես ամա քուրուկ , մենք ալ սա հիշիրար չենք քաշեր .

—Կայնէ նայինք , մտիկ ընենք .

—Էյ չօճաքլար , չիմտի գաղանըլան փարաք քիմէ վերէճէլիզ , պէն քիմէյէ վերմէմ , պանգայա պրագալըմ ֆայլիր իշլէսին : —Եօգ օլմազ , սօնրա թաղականյար կիտիպ ալըրար : —Հիսապճա նա՛սըլըզ . —Աչաա եօգարը 500 զրուշ թիճարէթ վար . —Եօյլէ իսէ եիւզ սէնէ տահա պու հանդէօի եարմալըլըզ քի 500 լիրա թօփլանսըն տա պիր ագարէթ հարալըմ . —Սուս պէ , թաղական կէլիհօր . —Մալ պէնիմ տէլիլ մի , կէլին , վերմէմ , վէսէլամ .

—Նէ՛ տիր օ պէ , նէ՛ տէմէք օլտուն , սիզ պիղտէն ինթիխապ օլտունուզ , ալէյիմիլը՞ մի կէզլյօրսընըզ :

—Եօգ պէ գարտաշ , ագարէթ ալաճաղըզտա օնուն լաֆընը խոյօրըզ :

—Սիզէ բաճը չէյ տէլի , պիզ լաղըմ օլանը պիլիրիզ :

—Պիլմէզլինիզ . —Պիլիրիզ . —Պիլմէզլինիզ տէյօրըմ . Պիլիրիզ տէյօրըմ .

Այս միջոցին չիչէն շրա՛խ մարդուն ձեռքէն ինկաւ , թէփսին գլտորեցաւ , խնդիրը վերջացաւ , գիշերային խիստ հով մը փչել սկսաւ , մենժ ֆչէնկը վառեցաւ . եւ ամեն մարդ իր տեղը տեղաւորուեցաւ :

Երկինքէն երկու խնձոր ինկաւ , մէկը խնձի , մէկը քեզի , կուտերը պարտիգպանին , գալ տարի նորէն բուսնի նորէն ուտենք .

Մ Ա Ն Ր Ա Լ Ո Ւ Ր Ք

Անցեալ կիրակէ Իւսկիւտար այդիլ մը միջ , ութը եւ ըրտասարդ պարոններ այն տատիճան կը խմեն ու կը պարեն՝ որ վերջապէս չկրնարով ոտքի վրայ կենալ՝ ծառերուն տակ կիչնան : Այդեպանը զանոնք ի դուր տրթնցընել աշխատելէ ետքը , կը պարտաւորի ուշ ժամանակ կանաչեղէնի երկու կողմեր ձիուն վրայ կապել եւ նաւամատոյցը ապրանք իջեցնելու պէս սյս գինեմուլները զոյգ զոյգ կողմնորուն միջ դրած՝ տուներնիւ փախադրել :

Հինգշաբթի գիշեր ի խասղիւզ , Պարոն մը բերանը հրէուհւոյ մը բնակած տան դրան բանալիին ծակին դրած սուլելու պահուն , վրայի պատահանէն յանկարծակի թափուած դոյլ մը ջրով աղոր տուժ մը ըրաւ :

Տիկին Զ. երրորդ անգամ իր թեւը կամատիւ պատրաստուող ժամադրոմին քիլին անանկ ապտակ մը իջեցուց , որ պարոնը սէրտէմէնմիշ եղած , երեք անգամ տօպաճի պէս դարձաւ :

Լ Է Թ Ա Յ Ի Փ

ՄԱՐԻԱՄ ՏՈՒՏՈՒՆՈՒՆ ՄԱՃՈՒՆՈՒ

Բարխտէն հէնուզ կէլմիշ վէ մէհարէթինի կէօս-թէրմէք իշուն հաֆտատա պիր տէֆա խանէսինա տէ հասթալարա խալրաթ պաղաճաղընը զազէթալար վասըթասըլլա իլան իթմիշ օլան պիր տօգթօրուն խանէսինտէ կէչէն կիւն պիր թագըմ էրքէք վէ գատըն քէյֆսիլէր էլլէրինտէ պիրէրնօ . մէրօ պուլունտուղու հայտէ՛ սալօնտա օթուրմուշ

— Թէ՛չէքքիւր իտէրիմ, ադչամա աապսը կէլ-տիքտէ պիր ան էվիէլ պու էճղալարըն թէտարի-քի իւղէրինէ գօնուշաճաղըմ:» տէյէրէք մատամ իլէ մաքմաղէլ կիթալիէր: Մարիամ տուտու տա-խի եարըմ սաաթտան ոօնրա տօղթօրուն խանէ-սինտէն չըգտը իսէ տէ՛ ղէվալլը կայէթ մէյուս պիր հալաէ իտի, ղիրա տօթէօռ քէնտի հաթթա-լըղընըն չարէսինի թօքրադ պանեօսընտա պուլա-ճաղընը պէյան իթմիշ իտի:

ՃԱՇԱՐԱՆԻՆ ՄԷՁ:

Յաճախորդ մը կը գանգատի յամառ պիթ-թէքի մը կարծրութենէն:

Ճաշարանապետը, վեհապանծ, կը հրամայէ:— Էյ, ուրիշ դանակ մը տուէ՛ք պարոնին:

Իքի մատմաղէլէր:

— Աէօղիւմիւղ այտըն, Գաթիկ, արթըգ պիղտէն ալըլանյար կէլիպ պիրլէշէճէքլէր տէ՛ հէվ պիր վիճուա օլաճաղըղ:

— Տէմէք, հօբպուլա ձուղէն իլէ եինէ աճապա պաշլայաճադսըն, եիւղիւնէ գարչը տէմէք օլմա-սըն ամա՛ բէք մայմուն իշտահլը ըմըշըն, Թէ՛րէղօն, պիր տահա շու ձիւղէնին իսմինի պիլէ անմայա-ճաղըմ, տէյէն սէն տէյլի՛միսին:

— Քա պէն նէ՞ սէօլլէրիմ, սէն նէ աննարօրն հերափաղողոյսը կէլիպ պիլիմլէ պիրլէշէճէքլէր:

— Սահի՞հ մի սէօլլէքօրօրն:

— Էօլլէ եա, Սթանտարա կաղէթատընը օգու-մատը՞ն մը:

— Էյ նէ՞ օլաճադ:

— Արթըգ պէյէնտիղիմիղ միսիւ իլէ ամուռ իւ-տէպիլէճէիղ, պիղիմքիլէր աղլըգ օլտուղունտան շիմտիլէ գաատը նազ իտէրլէր իտի: հէլէ պէն՝ Գարօյա նիսպէթ օլարադ, գարչըմըղըն Սաեփանի-կի իլէ ամուռա պաշլայաճաղըմ:

— Ստեփանիկնէ՞ օլաճադ, շունա Էթիէն տէսէ՞նէ

— Վու գալլէ ուէղօն մա շէռ, փադաթ շիմտի

պիրտէն պիրէ օլմադ: կէլիլիլէր քի՛ Ակորլար Ժադ օլտուն, Անտոնլար՝ Անթուան, Օհաննէսլէր՝ Ժան, Մկրտիչլէր Պաթիսթ, Վիչէնցիոսյար տա Վիչէնիկ:

— Էօթէրսէ էյի տիւտիւկ:

— Խե՛նդ, իւֆլէնիւրսէ Էօթէր տիւտիւկ:

Բոժ. — Իւֆլէնտիղի վաղըթ նէֆէս քէսիլիւրսէ՛ Էօթմէ՛ղ տիւտիւկ:

Թէֆար հանըմ, տղադ իրիկունները ատ ի՞նչ կանուխ կուգայ կոր:

— Հա քուրուկ, պիտի նշանուի տէյի իչիլին ֆէրահաթ է ըրեր, անոր համար կանուխ կուգայ կոր:

— Էյ նաը՛լ իչիլին կտրեց նէ՛ պարէ կէնէ անանկ չառ խառապաներ կը՞նէ կոր:

— Ձէ քուրուկ, կուրքի պէս կը նստի, հայը ուսուլաւն պէս կը պառկի, սլարէ մինչև առտու ալ քունը տանի՞, գիշերները կելլայ կելլայ կը նստի:

— Էյ տուն ալ կը ճուշուպիր քի իչիլիլ ըլլայ նէ ճի-վէն քաշիս նէ խապար չունենար տլի:

— Էյ սանքի մէկ թարաֆէն աղէկ է, տունը գող մանայ նէ չափուխ կիմանայ ամա քուրուկ իր քունը չի տանիր նէ՛ կուղէ քի ես ալ արթուն մնամ:

— Սնանկ է նէ՛ վաղուրնէ թէղը չիկայ ել տղադ նշա-նէ քի իչիլիլ պաշլայէ տէ ատ փորձանքէն ազատիս:

Խերը տեսնա՞ս, Բերուզ հանըմ, ի՛նչոյ քի փրկիչէն Էօքսիւղ չօճուլիմը տուեր ես, հէմէն վարձըդ Աստուծմէ տունես, ո՛ւյ բէք հաւնեցայ, անցածները մէկ հատ մալ Շողակաթենք առեր են ամա նէ դրպատուն դրեր են նէ բանձ, հար օլաճախը տարեր կազմաճի բաւլիքան է դը-րեր, ունեցած չրախը տէֆ է ըրեր, զավալը չօճուլին որ ըսա՞ ղէնահաթի հիչ հապէս չունի եղեր, նիհայէթ, նայէր են քի կարդալէնլ պաշլա բանի մը հապէս չունի, բաներ մէմլէքէթը յրկեր են:

— Վու՛յ չի հանգչլն հէմէն քի չօճուլը տեղին տէտիր կին են ըրեր, հէմ՝ քեղի բան մը ըսեմ քուրուկ, իշթէ ասանկ մէկերնիս շինենք մէկերնիս փուլցունենք նէ՛ հուրն յաւիտենից առաջ երթալիք չունինք:

Աֆէրիմ ախր տղա. երգում ըլլի քի աս ղիշեր մին պահաթ ֆիստանցուս բերես:

— Աեցիր հէլէ ոաքս դունէն ներս խօթեմ տէ ետըը ըսերիքդ ըսէ:

— Ինչ պիտի ըսեմ, արթըլ ինձի ֆիստանցու պէտը չէ, բերես ալ նէ մախպուլուս չէ:

— Գա քիչ մալ իս մաիկ ըրէ, ֆիստանցուդ ալոօր առի, խօլթուխս առեր կուգայի կոր, մէյմալ աս անդիի քէօշէլին բերանը երեք հոգի դէմա չելլա՞ն մի, խումաշը առին, տապը փարսյի մաղտանօս բաներ էի ձեռքս ան ալ առին սիվիշմիշ եղան, ոյջ առաջ տուն դարուս փուլք խառն կիւիկ:

ՃԱՐՏԱՐ ՀՆԱՐՔ ՄԸ .

Եւրոպական Ռուսիոյ մէկ գաւառին մէջ վերջերս երևան կելնեն ահագին քանակութեամբ դաշտային մուկեր, որք արտերը կ'աւերէին, Գաւառապետը ծանոյց գիւղացւոց թէ սպաննուած մէն մի մուկին համար այսքան վարձատրութիւն պիտի ստանան, իբր ապացոյց ներկայացնելով մըկանց պոչերը: Եւ ահա գիւղացիք սկստն անհամար պոչեր ներկայացնել գաւառապետին և դրամական վարձատրութիւն ստանալ. այսու հանդերձ մկանց թիւը չէր պակսեր:

Յայնժամ գաւառին կտրուածատէրերէն մին որոգայթներ կը լարէ այդ աւերիչ անասունները բռնելու համար: Բայց ինչքան մեծ կը լինի իւր ապշութիւնն, երբ բռնուած բոլոր մուկերն անպոչ կը գտնէ: Յայնժամ միայն երևան ելաւ գիւղացւոց խորամանկութիւնը. նորա կը բռնէին մուկերը, կը կտրէին պոչերն և գաւառապետին ներկայացնելով որոշեալ վարձքը կստանային, իսկ անպոչ մուկերը նորէն կը թողուն դաշտին մէջ, որպէս զի բազմանան և այսպէսով եկամուտի մշտակայ աղբիւր ունենան օղի և ծխախոտ գնելու համար:

Կըսեն թէ գաւառապետն հրամայած է որ այսուհետև մկանց ոչ թէ պոչերն, այլ գլուխները ներկայացուն իրեն:

**

ԱՐԴԻ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆԵՐԸ

Բարիզի լրագրի մը մէջ կը կարդանք.

Տիկինը լրագրաց միջոցաւ ծանուցում մ'ենելով սպասուհի մը կուգէ: Հետևեալ օրն սպասուհի մը կը ներկայանայ: Տիկինը կը հարցնէ.

— Լաթ լուալ գիտե՞ս,

— Մինչև ցարդ աշխատած սուներս լո՞ւացըը դուրսն ընել կուտային:

— Աւելել գիտե՞ս:

— Այդ գործը տիկինս կը կատարէր յատուկ գործիքով մը:

— Հաց եփել գիտե՞ս:

— Մենք հացը միշտ հացագործէն կ'առնուինք:

— Կերակուր եփել գիտե՞ս:

— Դուք ճաշարանը չէ՞ք ճաշեր:

— Ուրեմն անշուշտ գիտէք լուալ խոհանոցի սպանները:

— Ոչ, տիկին, եթէ այս տեսակ գործերու պիտի գործածէք զիս, լաւագոյն է գնչու մը կոչէք:

— Բայց ըսէ տեանեմ, հապա ի՞նչ գիտես:

— Կը զարմանամ որ չէք գիտեր թէ սպասուհւոյ մը պաշտօնն է պարսնն հագուեցնել և հանուեցնել, նորա օղղիին և ծխախոտին հոգ տանիլ ևն ևն:

Տիկինը դեռ լրագրաց մէջ կը շարունակէ իւր ծանուցումը:

ՆԿԱՐՀԱՆՈՒԿ

Թիւ 35 Պարզեւտուր

L L L a L L L

չի ն վ մ ի ր ն է

L L L Ը Ա 9
կատ

Առաջին անսխալ կարգացողին պարգևն է մէկ եռամսեայ Սուրհանդակ, (13) թերթ:

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Գիշերօթիկ և Ցերէկեայ

Այս վարժարան, որ 12 տարիներէ ի վեր անըդհատ և կանոնաւոր յարատեւութեամբ կ'աւանդէ ի ձեռն ճշմարտապէս ընտիր ուսուցչական մարմնոյ բազմակողմանի խնամեալ կրթութիւն մը և որ ցարդ բազմաթիւ բարեկրթ քաջուսումն ու լիցուագետ երիտասարդներ պատրաստած է Ազատական, Առեւտրական, ու Ճարտարական ասպարէզներու, Կրկի իւր երեքուսաններորդ տարեշրջանն յառաջիկայ սեպտեմբեր 5ին, երկուշաբթի օրն:

Նոյն օրէ սկսեալ բայ է վարժարանն իսկ դասուց սկզբնաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ սեպտեմբեր 13, երկուշաբթի:

Նոր աշակերտ տալ փափաքող ծնողք կրնան տեսակցիլ Տնօրէնին հետ ամեն օր վարժարանին մէջ:

Հիմնադիր—Տնօրէն,

Ռ. Յ. Պէրպերեան

1888 օգոստոս 24

Սոյն ֆոնդային Գրգայնի Բառարանն հակառակ իւր փողքը ծաւալին ու համեստ զնոյն կը պարունակէ գրեթէ մեծ բառագրոց չափ բառ եւ ոճ : Անձուկ միջոցի մէկ հեղինակն յաջողած է յաճախ զետեղել աշխարհաբառ ոտներուն և ոճերուն քով գրաբառ համանիշներն ալ որք անհրաժեշտ են մատենագրական գործոց թարգմանիչներուն : Ի հարկին բառերուն տաճկերէններն ալ գրուած են նրպէս և անկանոն արտասանութիւնք : Սոյն նիւթական

ու բարոյական առաւելութիւններէ զատ կարեւոր թիրի մ'ալ կը ընու Գրգայնի Բառագիրքս , որուն կցուած է պատմական , աշխարհագրական ու դիցաբանական անսւանց բառարան մը : Բառադիտութիւն վերնագրեալ հատուած մ'ալ ուր համառոտիւ կ'աւանդուին բառակազմութեան կանոնք եղական դործ մը կը կացուցանէ Գրգայնի Ֆոնդային Բառագիրքը : Կաղմալ Անգլիական հաստատուն կազմով :

ՊԱՐԶ ՕՐԱՅՈՅՑ

1889

Գին 40 փարա

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը , Կ . Պօլիս , Մեծ-Նոր խան միջնայարկ , թիւ 48 49 50 , և բոլոր Հայ գրավաճառաց քով :

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքն չը կրող օրինակներն վաւերական չեն :

ՏԵՐ - ԽՍԲԱԳԻՐ

ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԱՓՈՋԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԸՆԿ .

معارف نظارت جليله سلك رخصتنامه به طبع اولشدر

— 40 —

ներէ աղէկ չէ : չորս զաւակ ունիմ , չորս :

Թռիպ .— Աղէկ բան չէ զանոնք երեսի վըրայ ձգելը . Աստուած բարի յաջողութիւն տայ :

Սուր . Մնաք բարեաւ , ծառայ եմ :

Թռիպ .— Երթաք բարով :

ՏԵՍԻԼ Բ .

Թռիպուլէ (Մինակ)

Թռիպ .— Շիրտակը , երկուքնիս ալ միենոյն բարձրութիւնը ունինք , իրարմէ վար չենք մնար . ես ունիմ ծակող լեզու մը , ան ունի սուր երկաթ մը . ես խնդացնող ան ապշեցնող . . . սակայն , ծերունին անիծեց զիս , և անիծեալ ըլլաւ ծառայ վատ գոչած ատենը : ես իր ցաւոցը վրայ խնդացի . այո՛ , վատութիւն մ'էր ըրածս , մէկ կողմէն կը ծիծաղէի , միւս կողմէն սրտիս մէջ սարսափ մը կ'զգայի . ո՛հ , բնութիւնն ու մարդիկ զիս շատ չար ըրին . շատ անգութ և վատ ըրին . ի՛նչ խենդութիւն , ծաղրածու ըլլալ . ի՛նչ թշուառութիւն տօ՛ն ըլլալ և չաղատիլ երբէք այս մտածութենէն . արթուն կամ ի քուն , երազած ատենս կամ եթէ աշխարհիս

— 41 —

չորս կողմն ալ պտտելու ըլլամ՝ նորէն մաքէս չափաւ ելլէ թէ ես պալատին միմոսն եմ . կամք չունիմ , կարողութիւն չունիմ , բանս գործս խնդացնել է միայն . ի՛նչ նախատինք , այն հասարակաց իրաւունքը , որ աշխարհիս վրայ ամեն մարդիկ կը վայելեն , այսինքն ուղած ատեննին խնդալու կամ լալու աղատութիւնը ունին , վա՛յ ինձ , ես մինակ չաւնիմ , զրկուած եմ . ո՛վ Աստուած , տխուր և զայրացող բնաւորութեամբ տօ՛ն մարմնոյ մը մէջ անհանգիստ , այլանդակ ձեւէս ինքնին զգուած , ամեն մեծութեանց և գեղեցիկութեանց նախանձոտ , չորս կողմէն փառաւորութենէ պաշարուած՝ որ զիս աւելի կը տըլտըցնեն , երբեմն ինքզինքս ուտելով՝ առանձին տեղ մը քաշուած , աչքերս արտասուօք լի , տխրամտ հոգիս քիչ մը սփոփել ուղած ատենս , մէյ մ'ալ յանկարծ տէրս ծիծաղեբեւ վրայ կը հասնի : Ամեն բանի կարող , տիկիւններէ շրջապատեալ , իր էութեանը դոհ , անհուն երջանկութեան մէջ , գերեզմանը մոռցած , մեծանուն և երիտասարդ , քաջառողջ ու գեղեցիկ թագաւորն Գաղղիոյ կուգայ , և մթութեան մէջ հառաչանքներով տատանած

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՆԹՍԵԼ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի
գրամ 6,243,127 Հասոյթ 1887 Տարւոյ 1,932,320

ՆՕՐԹՀ ԲԸՆ ԷՇՈՒԲԸՆՍ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի
գրամ 3,421,200 Հասոյթ 1887 Տարւոյ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել, նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած գնասին 15,000 000 Անգլիական Ոսկին կանցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 5,000,700 ՄԱՐԻԹԱՅՄ Պահեստի գրամ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առաքատանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածարներն խիստ օգտակար պայմանաւ. Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղող կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ, ՍԵՐՈՒԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց.

— 42 —

ատենս, ոտքովը կը հրէ զիս ու յօրանջելով
« Ծաղրածու, ե՛լ, զիս խնդացու՛ր, » կըսէ.
Ի՛նչ օտրուկ վիճակ. . . խեղճ, ողորմելի
ծաղրածու, վերջապէս այն ալ մարդ է, բայց
որո՞ւ հոգ, իւր սրտին բորբոքեալ կիրքերը,
ոխակալութիւն, հպարտութիւն, դուռնոց բար-
կութիւն, նախանձ ու կատաղութիւն, երբեմն
ալ ահաւոր խորհուրդի մը սոսկալի կարգադ-
րութիւնը, վերջապէս ամեն ու մտածմունք,
որ սիրտը կը մաշեցնեն, արտաքին մէկ նշանին
վրայ պէտք է որ խեղկատակութեան փոխէ.
Թէ քալած և թէ նստած ատեն միշտ ոտքէն
կապուած ըլլալը կըզգայ. ամեն կողմէ նախա-
տինք, ամեն մարդէ արհամարհանք, ո՛հ,
անտանելի և թշուառ կեանք մ'է իմ կեան-
քըս. . . բայց հոս ինչո՞ւ այս բաներուն վրայ
կը մտածեմ. . . սա դռնէն մաներէս ետքը
միթէ ուրիշ մարդ մը չե՞մ. . . ուրեմն պահ մը
մտածանք այս աշխարհքը և անոր վշտերէն
իրեն բան մը չի բերեմ. . . Ա՛հ, ծերունին
Սէն Վալիէ անիծեց զիս. ինչո՞ւ անոր յիշա-
սակը մտքէս չե՛նք, չըլլայ գլխուս փորձանք
մը պատահի. . . Է՛հ, խեղճ եմ ի՛նչ եմ.

— 39 —

մանաւանդ թէ այն կարգի դաշոյն գործա-
ծողներէն չեմ, որք վերարկունքուն մէջ պահ-
ւըտած՝ պղտիկ գործ մը տեսնելու համար
տասն ալ մեկտեղ կը միանան, այն աւաղա-
կաց չեմ նմանիր ես, անոնց քաջութիւնը թու-
րերնուն չափ կարճ է, ահաւասիկ իմ գոր-
ծիքս, ձեզի իմ ծառայութիւնս մատուցանե-
լու համար.

Թուիպ. — Իրա՞ւ կըսէք, շնորհակալ եմ,
բայց առ այժմ բանի մը կարօտութիւն չու-
նիմ.

Սալ. — Կամքը ձերն է, զիս տեսնել ուղած
ատեննիդ, ամեն օր յերէկները Մէնի պան-
դոկին առջեւները կը պտտիմ. անունս ալ
Սալթապատիլ է.

Թուիպ. Պօհեմիայի՞ էք.

Սալ. — Այո, միտնգամայն Պուռկօնեօն.

Թուիպ. — (Չգտնուած մարդ մ'է եղեր.)

— Սալ. — Պարոն, մտքէդ գէշ բան մը
չանցնես.

Թուիպ. — Ատ ի՞նչ խօսք է, ամեն մարդ
մէյմէկ արհեստ ունենալու է.

Սալ. — Մուրացկանութենէ, պարապ պը-
տեալէ և դատարկապորտ կեանք մը անցը-